

A célirányossági (teleológiai) érv

Érvek Isten létezése mellett

Tartalom

- 1 A természetben rend és harmónia uralkodik
- 2 A világegyetem célirányosságát nem lehet sem a véletlennel, sem a természet törvényeivel magyarázni
- 3 Ezért a világmindenség célirányossága egy világ feletti intelligens Tervező létevel kielégítő módon magyarázható az emberiség számára, akiben hihetünk, és nem hagy teret más magyarázat számára

Kant, jóllehet elutasította az Isten létét hagyományosan bizonyító érveket, egy korai művében elismeri:

Ez az érv mindig rá fog szolgálni arra, hogy tisztelettel bánjanak vele. Ez a legősibb, a legvilágosabb és az emberi értelem számára leginkább megfelelő [...] Nem mondhatnánk semmit az ilyen irányú érvelés ésszerűsége és hasznossága ellen, sőt ellenkezőleg, szeretnénk ajánlani és támogatni azt.

Ez az érv az emberek minden időben megértett, igen alapvető és nyilvánvaló megfigyelésén alapul:

⚓ 1 A természetben rend és harmónia uralkodik

Bármerre nézünk azt látjuk, hogy egy nagyon összetett, jól illeszkedő elrendezés látható, és a világegyetemben minden olyan csodás módon történik, hogy nagyon barátságos környezetet biztosít harmonikus szerkezeteknek, az élet és az ember számára. Csodálatos egységet és összhangot tapasztalunk a természetben. Az egész világegyetem egy összetett rendszer, amely egymáshoz rendeződött és szorosan kapcsolódó részekből áll, amelyek pontos törvényeknek alárendelve, egymással kölcsönös függésben fejlődnek egy meghatározott cél irányában.

Túl hosszú lenne itt felsorolni azokat a területeket (még részletek elhagyásával is), ahol a tudomány világos bizonyítékait mutatja a szabályszerűségnek, rendnek és harmóniának. Vannak más könyvek, de inkább könyvtárak, melyek betöltik ezt a feladatot. Aki ezzel foglalkozik, fel fogja ismerni a rendet a távoli makrouniverzum minden részében, és a mikrovilág rejtélyes viselkedésében, a szerves és szervetlen anyag komplex szerkezeteiben, a sejtek világában, a biológiai folyamatokban, az állatok viselkedésében, a méhek táncában, az emberi szem szerkezetében vagy más szervek jól koordinált működésében.

Még ha valaki ellenkező irányból szemléli is a világot, és inkább diszharmóniát, tökéletlenséget, összeférhetetlenséget, a gonosz fizikai meglétét és a természeti katasztrófákat látja, vagy mások evolúciós szempontból azt a következtetést vonják le, hogy a természetet a túlélésért folytatott kegyetlen küzdelem uralja, és a fejlődés a gyenge elnyomásával lehetséges csak, a mérleg másik oldala még mindig többet nyom: a szabályszerűség, rend és harmónia nyilvánvalóan jelen van a világegyetemben, az élet és az ember még kemény körülmények között is a legjobb menedékre talál benne.

⚓ 2 A világegyetem célirányosságát nem lehet sem a véletlennel,

sem a természet törvényeivel magyarázni

A „véletlen” egyezések túl jól hangoltak ahhoz, hogy a „véletlennel” magyarázhatnánk azokat. A véletlen nem magyarázat, hanem a magyarázatról való lemondás. A természettudósok úgy magyarázzák a jelenségeket, hogy feltételezik: a hatásoknak vannak okozói. Általában nincsenek kétségek ennek az alapelvnek a felhasználásával kapcsolatban olyan jelenségek esetében, amelyekre az ember már talált valamilyen magyarázatot. De vannak nehéz kérdések, amelyekre a tudomány még nem talált választ. Ha ezek összetett kérdések, miért kellene feladnunk a logikus következtetést, hogy ezeknek bonyolult magyarázata lehet, és nem fordítva: a véletlen vagy káosz az elfogadott magyarázat, ami a legegyszerűbb?

Ad-e az evolúciós elmélet kielégítő magyarázatot?

Sokan azt állítják, hogy Isten helyett az evolúció elmélete adja meg a magyarázatot a világmindenség és az élet kifejlődésére. Van azonban sok komoly tudós, aki éppen az ellenkezőjéről tesz bizonyosságot. Még evolucionista szemmel nézve sem mutat a természet rendezetlenséget, hanem csodálatos tervszerűséget. Ez az őszinte tudóst alázatos csodálatra indítja, hogy minden ilyen jól hangoltan történt oly sok akadály ellenére, és a lépések közötti nagy hézagok ellenére lehetséges volt, hogy megjelenjen az élet, és az evolúció csúcán az ember lelkiismerettel, aki mindezeket a dolgokat csodálni képes. Nem bizonyítéka ez inkább egy felsőbbrendű intelligens tervezésnek?

Voltaire így folytatta William Paley megfogalmazását egy emberről, aki talált egy órát, és arra következtetett, hogy van órásmeister is, aki azt készítette:

Ha az óra bizonyítja egy órás létezését, az univerzum azonban nem bizonyítja egy nagy építész létezését, akkor elismerem, hogy bolond vagyok.

Ha ma valaki egy automatizált üzemre bukkan, amelyben emberi beavatkozás nélkül készülnek az órák, nem fog-e mégis arra gondolni, hogy azt egy magasabb rendű intelligencia hozta létre? Ugyanúgy tudományos elméletek soha nem fogják azt kimutatni, hogy minden meg tudja magyarázni önmagát, hanem inkább azt fogják világosabbá tenni, hogy milyen csodálatos ez a világ, és minden jól illeszkedik, és ez megköveteli egy intelligensebb, világ feletti Teremtő létét.

A tény az, hogy az evolúciós elmélet, legalábbis jelen stádiumában, sem a célirányos fejlődésre nem tud magyarázatot adni, mert a magyarázatok sorában nagy űrök tátonganak, sem pedig a világmindenség, az élet, a fajok és az emberi szellem eredetére nem szolgál magyarázattal. Még ha sokan azt remélik is, hogy ez csak idő kérdése, és az emberiség megtalálja a magyarázatot mindenre, komoly okunk van kételkedni ebben. De ha találunk is kielégítő magyarázatot arra, hogy valami hogyan ment végbe, ez még nem jelenti azt, hogy ez magától történt. Még a legjobb tudományos magyarázatok, vagyis a legátfogóbb és általános elmélet sem magyarázná meg, miért éppen ilyenek a természet törvényei, és miért éppen ezeknek a folyamatoknak kell lejátszódnuk. A tudomány sok mindent képes megmagyarázni a világegyetemből, de nem ragadhat meg olyan kérdéseket, amelyek meghaladják korlátait.

✚ 3 Ezért a világmindenség célirányossága egy világ feletti intelligens Tervező létevel kielégítő módon magyarázható az emberiség számára, akiben hihetünk, és nem hagy teret más magyarázat számára

A természeti jelenségek nem bírnak intelligenciával, szándékos cselekvésükről sem beszélhetünk, ezért

tervszerű folyamataikat csak egy szabad akaratú, bölcs lény irányításaként foghatjuk fel. Ez az érv önmagában nem bizonyítja a Teremtő végtelen voltát és tökéletességét, de annyit minden esetre megmutat, hogy a világ felett áll, és egy felsőbbrendű értelem, aki mindent egy bizonyos cél beteljesedése felé irányít. Valamit erről a célról is megtudhatunk, mégpedig, hogy minden úgy alakult, hogy értelemmel, szabad akarral és szeretetre való képességgel rendelkező emberek jöhessenek létre.

Tudományt csak olyan emberek teremthetnek, akik mélyen át vannak itatva az igazság és megértés iránti vágygal. Ez az érzésforrás azonban a vallás szférájából ered. Hozzá tartozik ehhez annak a lehetőségébe vetett hit is, hogy a létező világ szabályai racionálisak, vagyis az értelem számára felfoghatóak. Nem tudok elképzelni egy igazi tudóst enélkül a mély hit nélkül. A helyzetet kifejezheti egy kép: a tudomány a vallás nélkül mozgásképtelen, a vallás a tudomány nélkül vak. (Albert Einstein)

[Vissza a Főoldalra](#)

Ha vannak gondolataid vagy kérdéseid az írásunkkal kapcsolatban, örülünk, ha megírod nekünk e-mailben!

Elérhetőséged*:

Üzenet*:

[E-mail elküldése](#)

© 2022 keresztények.hu - Minden jog fenntartva.

E dokumentum változatlan és teljes formában történő sokszorosítása magánhasználatra megengedett.

Minden más jellegű felhasználás, illetve a kiadás bármely formája csak írásos beleegyezésünkkel lehetséges.

Ha másként nem jelöljük, a weboldalunkon található írásainkban közölt bibliai részeket az 1975. évi Újfordítású Biblia javított kiadásából (Budapest, Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 1990), valamint a Revideált új fordításból (RÚF 2014. Budapest, Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 2014) idézzük.